

***Lietuvių gimtosios kalbos mokyklinio brandos egzamino teksto rašymo dalies
 vertinimo kriterijai***

I.A. Publicistinio samprotaujamojo rašinio turinio vertinimas

Aspektai	Taškai	Aprašai
1. Tema, pagrindinė mintis ir ją plėtojantys teiginiai	3	Tema suvokta. Aiški pagrindinė mintis ir ją plėtojantys teiginiai.
	2	Tema suvokta iš dalies: per siaurai arba per plačiai, esama nukrypimų nuo temos. Nepakankamai aiški pagrindinė mintis.
	1	Bent pusė parašyto teksto susijusi su tema / neaiški pagrindinė mintis.
	0	Užduotis, tema nesuvokta, daugiau nei pusė rašinio parašyta visai kita, nei nurodyta, tema.
2. Teiginių pagrindimas (argumentavimas/aiškinimas) <u>Pastaba:</u> Fakto klaida laikoma argumentavimo trūkumu	3	Pagrindžiant teiginius didžiojoje teksto dalyje remiamasi kultūrine patirtimi (grožinės literatūros ir kitais kūriniais, mokslo, religijos žiniomis, tradicijomis ir t. t.). Pateikiami svarūs – tinkami ir išsamūs – argumentai, kurie rodo, kad autorius gerai suvokia problemos esmę, kontekstą.
	2	Pagrindžiant teiginius bent pusėje teksto remiamasi kultūrine ir/ar socialine patirtimi, tačiau ne visi argumentai svarūs – ne visi tinkami ir ne visi išsamūs.
	1	Mažesnėje teksto dalyje stengiamasi pagrįsti teiginius, dominuoja bendro pobūdžio aiškinimas.
	0	Teiginiai iš esmės nepagrindžiami.
Iš viso	6×2=12	

I.B. Literatūrinio rašinio turinio vertinimas

Aspektai	Taškai	Aprašai
1. Temos suvokimas, aspekto pasirinkimas, pagrindinė mintis	3	Tema suvokta. Aiški pagrindinė mintis ir ją plėtojantys teiginiai.
	2	Tema suvokta iš dalies: per siaurai arba per plačiai, esama nukrypimų nuo temos. Nepakankamai aiški pagrindinė mintis.
	1	Bent pusė parašyto teksto susijusi su tema / neaiški pagrindinė mintis.
	0	Tema nesuvokta, daugiau nei pusė rašinio parašyta visai kita, nei nurodyta, tema.
2. Teiginių pagrindimas, kontekstai <u>Pastaba:</u> Fakto klaida laikoma argumentavimo trūkumu	3	Pagrindžiant teiginius remiamasi bent 2 autorių kūryba (1 iš nurodytųjų sąrašo). Pakankamai išsamiai analizuojami pasirinkti tekstai. Motyvuotai remiamasi reikalingu kontekstu.
	2	Pagrindžiant teiginius remiamasi bent 1 autoriaus kūryba iš nurodytųjų sąrašo arba 2 autorių ne iš sąrašo. Bent pusėje teksto pakankamai analizuojami pasirinkti tekstai, pateikti tinkami argumentai, remiamasi kontekstu.
	1	Mėginama pagrįsti teiginius remiantis pasirinktais tekstais, tačiau jie analizuojami fragmentiškai.
	0	Teiginiai iš esmės nepagrindžiami.
Iš viso	6×2=12	

I.C. Teksto interpretacijos turinio vertinimas

Aspektai	Taškai	Aprašai
1. Teksto temos, problemos, idėjos, vertybės	3	Suvokta interpretuojamo teksto tema / problemos ir idėjos / vertybės. Aiški skaitymo kryptis.
	2	Pakankamai suvokta interpretuojamo teksto tema / problemos ir idėjos / vertybės. Nukrypstama nuo skaitymo krypties.
	1	Teksto tema / problemos suvoktos. Nepasirinkta skaitymo kryptis.
	0	Tekstas nesuvoktas, kalbama ne ta tema. Pasirinkta skaitymo kryptis prieštarauja teksto prasmei.
2. Interpretacijos pagrindumas: pasirinkti teksto elementai (erdvė, laikas, pasakotojo / kalbančiojo / veikėjo situacija, veiksmas / vyksmas, meninė kalba, kompozicija) ir kontekstas <u>Pastaba:</u> Fakto klaida laikoma interpretacijos pagrįstumo trūkumu	3	Paisoma interpretuojamo teksto logikos. Pakankamai išsamiai analizuojami pasirinkti teksto elementai. Motyvuotai remiamasi reikalingu skaitymo krypties kontekstu (kultūros / epochos, kūrybos / kūrinio ir kt.).
	2	Bent pusėje teksto paisoma interpretuojamo teksto logikos. Analizuojama remiantis išankstiniu žinojimu / pasirinkti teksto elementai analizuojami fragmentiškai. Minimas kontekstas menkai siejamas su interpretuojamu tekstu.
	1	Nepaisoma teksto logikos. Bandoma analizuoti tekstą. Minimas kontekstas nesiejamas su interpretuojamu tekstu.
	0	Tekstas atpasakojamas.
Iš viso	6×2=12	

II. Teksto sandaros ir vientisumo vertinimas

Aspektai ir pastabos	Taškai	Aprašai
Teksto sandara ir vientisumas <u>Pastaba:</u> Vertinamas visas tekstas	4	Tekstas tinkamos sandaros (dera įžanga, dėstymo pastraipos ir pabaiga), vientisas (nėra minties šuolių, nemotyvuotų pasikartojimų; tinkamos siejamųjų pastraipos), paisoma dėstymo pastraipų struktūros reikalavimų. Pasitaiko vienas kitas neryškus trūkumas.
	3	Tekstas pakankamai tinkamos sandaros (dera įžanga, dėstymo pastraipos ir pabaiga), pakankamai vientisas, pakankamai paisoma dėstymo pastraipų struktūros reikalavimų. Yra keletas trūkumų.
	2	Tik formaliai laikomasi teksto sandaros reikalavimų, yra nemažai teksto sandaros, vientisumo ir dėstymo pastraipos trūkumų, netrukdančių suprasti teksto.
	1	Ne visada paisoma net formalių teksto sandaros reikalavimų. Dėl teksto sandaros, vientisumo ir dėstymo pastraipų struktūros trūkumų tekstą kartais sunku suprasti.
	0	Nepaisoma teksto sandaros reikalavimų. Dėl trūkumų tekstą sunku suprasti.
Iš viso	4×2=8	

III. Kalbinės raiškos vertinimas

Aspektai ir pastabos	Taškai	Aprašai	Taškų mažinimas už apimtį
Bendrųjų stiliaus reikalavimų laikymasis			Jeigu mokinys parašė mažiau nei 350 žodžių ir nepadarė klaidų, taškų suma už raišką nemažinama.
<u>Pastabos:</u> 1. Viename sakinyje žymima ne daugiau kaip viena stiliaus ar logikos klaida. 2. Stiliaus, logikos klaidos nedubliuojamos ir laikomos atskiromis klaidomis. 3. Stiliaus ir logikos klaidos skaičiuojamos tik 350 žodžių apimties teksto dalyje.	5	Kalba aiški, logiška, sklandi, glausta, nepastebėta ryškesnių stiliaus trūkumų. Kalbinė raiška atitinka rašymo situaciją ir žanrą. 1–2 stiliaus trūkumai.	Jeigu mokinys už raišką surinko 5–3 taškus, tai už 30 trūkstamų žodžių atimamas 1 taškas iš galutinės kalbinės raiškos taškų sandaugos.
	4	3–5 trūkumai.	
	3	6–9 trūkumai.	
	2	Mintys formuluojamos nevisiškai aiškiai, kai kuriuos teksto fragmentus dėl raiškos trūkumų sunku suprasti./ 10–13 trūkumų.	Jeigu mokinys už raišką surinko 2 ir mažiau taškų, tai už 30 trūkstamų žodžių atimami 2 taškai iš galutinės kalbinės raiškos taškų sandaugos. <u>Taškai atimami tik iki šio kriterijaus 0 taškų</u>
	1	14–18 trūkumų.	
	0	Mintys formuluojamos neaiškiai, didesnę teksto dalį sunku suprasti./ 19 ir daugiau trūkumų.	
Iš viso	5×2=10		

IV. Kalbos normų laikymosi vertinimas

Aspektai ir pastabos	Taškai	Aprašai	Taškų mažinimas už apimtį
Rašybos, skyrybos, gramatikos, žodyno taisyklių ir normų laikymasis			Jeigu mokinys parašė mažiau nei 350 žodžių ir nepadarė klaidų, taškų už raštingumą suma nemažinama.
<u>Pastabos:</u> 1. Gramatikos ir žodyno klaidomis laikomi normų, nurodytų vadovėliuose, Dabartinės lietuvių kalbos žodyne, pažeidimai. „Didžiųjų kalbos klaidų sąrašas“ orientacinis. 2. Gramatikos, žodyno, rašybos ir skyrybos klaidos nedubliuojamos ir laikomos atskiromis klaidomis. Ta pati rašybos, gramatikos ir žodyno klaida, pasikartojanti net kelis kartus, laikoma viena klaida (pvz., žodis <i>grįžti</i> kelis kartus parašytas <i>grįžti</i>). Viena skyrybos klaida laikoma to paties įterpinio neskyrimas ir ta pati citatos skyrybos klaida. 3. Sintaksinės konstrukcijos neišskyrimas arba skyrimas iš vienos pusės laikomas viena klaida. 4. Gramatikos, žodyno, rašybos, skyrybos klaidos skaičiuojamos tik 350 žodžių apimties teksto dalyje.	10	Kalba taisyklinga. 1–3 klaidos	Jeigu mokinys už raštingumą surinko 10–6 taškų, tai už 30 trūkstamų žodžių atimamas 1 taškas.
	9	4–5 klaidos	
	8	6–7 klaidos	
	7	8–10 klaidų	
	6	11–13 klaidų	Jeigu mokinys už raštingumą surinko 5 ir mažiau taškų, tai už 30 trūkstamų žodžių atimami 2 taškai.
	5	14–16 klaidų	
	4	17–19 klaidų	
	3	20–22 klaidos	<u>Taškai atimami tik iki šio kriterijaus 0 taškų</u>
	2	23–25 klaidos	
	1	26–28 klaidos	
0	29 ir daugiau klaidų.		
Iš viso	10		